

Společný tiskový komentář

Vláda stále odkládá schválení strategických dokumentů – zalekla se účelové dezinterpretace

úterý 23. července 2024

Schválení strategických dokumentů, které určí energetickou a klimatickou politiku našeho státu na dalších 25 let, vláda ČR opět odložila. Jedná se o Státní energetickou koncepci (SEK), Politiku ochrany klimatu (POK) a Národní klimaticko-energetický plán (NKEP), který měl být schválen a zaslán Evropské komisi již na konci června. Podle ekologických organizací se vláda na poslední chvíli lekla zkratkovitého a nepřesného spojování uvedených dokumentů se zdražováním. Organizace mají k obsahům vážné výhrady a vyzývají vládu k přijetí takových ambiciózních energetických a klimatických strategií, které povedou k co nejvyšší energetické soběstačnosti domácností, zajistí co nejvíce levné a čisté elektřiny a rozsáhlé úspory tepla. Jasný plán do budoucna potřebuje také český průmysl.

Premiér Petr Fiala minulý týden po jednání vlády v souvislosti s trojicí strategických dokumentů uvedl, že nepřipustí žádné zbytečné zdražování a nepřijme žádné závazky nad rámec toho, co už odsouhlasila Babišova vláda, a naopak je zmírní všude, kde to ještě půjde. Reagoval tak na některé články v médiích, z jejichž titulků by se mohlo zdát, že pokud vláda schválí zmíněné dokumenty, nastane razantní zdražování uhlí a benzínu.

Jaroslav Bican, vedoucí energetické kampaně Greenpeace ČR:

„Strategické dokumenty samy o sobě nic nezdražují, protože to jsou koncepce a vize založené na odborných modelováních možností Česka pro dekarbonizaci a často počítají s již schválenými opatřeními. Vláda by neměla nadále odkládat schválení strategických dokumentů, na kterých se rok a půl pracovalo. Namísto snižování závazků, by naopak měla navýšit cíl pro obnovitelné zdroje do roku 2030, jak to doporučila Evropská komise a jak se shodla i veřejnost ve veřejné konzultaci Ministerstva průmyslu a obchodu. Místo strašení lidí by vláda měla naplno využít pozitivu, která obnovitelné zdroje přinášejí a pomáhat lidem s odklonem od uhlí tak, aby transformace byla sociálně spravedlivá.“

Edvard Sequens, energetický konzultant v Calla – Sdružení pro záchranu prostředí:

„Některým ministrům se může zdát, že když rozhodli o drahém jaderném tendru, tak je budoucnost české energetiky vyřešena a vše ostatní mohou schovat do šuplete. Bez jasných opatření na straně energetické efektivity, urychlení rozvoje obnovitelných zdrojů, akumulace či chytrého řízení sítí ve skutečnosti jen posílí zaostávání české ekonomiky a zdraží účty za energie občanům i průmyslu.“

Nejvíce obav vzbuzuje právě reforma trhu s emisními povolenkami, která přinese zdražení vytápění uhlím a zemním plynem v lokálních topeništích a o několik korun by mohla zvednout i cenu litru fosilních pohonných hmot. V současnosti se emisní povolenky dotýkají pouze domácností, které odebírají teplo z tepláren nebo topí elektřinou. Domácnosti, které topí uhlím a plynem napřímo mají oproti nim výhodu. Tento nespravedlivý stav – který mimo jiné ohrožuje stabilitu teplárenství – by se nyní měl částečně narovnat a u vytápění by se měly emisní povolenky nově promítnout do ceny všech spotřebitelů. Ekologické organizace připomínají, že cílem zavedení a rozšiřování systému emisních povolenek je zajistit snižování emisí skleníkových plynů, které způsobují změnu klimatu a přinášejí tak daleko větší zdravotní, humanitární i ekonomická rizika s násobně většími náklady pro domácnosti i celou společnost.

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA:

„Předkládané strategie s rozšířením emisních povolenek opravdu počítají, ale jejich neschválením by se toto rozšíření v žádném případě nezrušilo ani neodložilo. Je dáno evropskou legislativou, na jejíž přípravě a schválení se podílelo i Česko. Cílem emisních povolenek je pouze zahrnout škody způsobené spalováním fosilních paliv do jejich ceny a tím narovnat trh. Zároveň jsou výnosy z prodeje povolenek nepostradatelným zdrojem pro pomoc domácnostem, obcím i firmám srazit plýtvání energií a přecházet na čisté zdroje v bydlení i dopravě. Když toto opatření zavedeme správně, tak budeme za bydlení a dopravu platit naopak méně.“

Součástí reformy trhu s emisními povolenkami navíc je, že výnosy z emisních povolenek mají být použity na zateplování, renovace budov, změnu vytápění či přímou finanční podporu zasaženým domácnostem prostřednictvím nově zřízeného Sociálně klimatického fondu. Peníze z povolenek by tak měly jít právě domácnostem, které doposud topily uhlím nebo plynem či žily v nezateplených domech a neměly dostatečné prostředky to změnit.

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku:

„Česko nutně potřebuje jasnou strategii, která jej nasměruje k čisté energetice a ekonomice, pokud nechce zaostát za zbytkem Evropy i světa. Investice do úspor energií a obnovitelných zdrojů se Česku jednoznačně ekonomicky vyplatí a mohou pomoci snížit závislost na dovozu fosilních paliv a také řešit energetickou chudobu. Vedlejší přínosy zelené transformace pro českou ekonomiku jen do roku 2030 přesahují 440 miliard korun, o které se dalším odsouváním transformace můžeme snadno připravit.“

Kontakty:

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA,

tel.: 723 559 495, e-mail: jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku,

tel.: 770 164 203, e-mail: stepan.vizi@cde-org.cz

Jaroslav Bican, vedoucí energetické kampaně Greenpeace ČR,

tel.: 773 721 237, e-mail: jaroslav.bican@greenpeace.org

Edvard Sequens, energetický konzultant v Calla - Sdružení pro záchranu prostředí,

tel.: 602 282 399, e-mail: edvard.sequens@calla.cz

Marta Janko, mediální koordinátorka klimatické kampaně, Greenpeace ČR, 608 961 686,

marta.janko@greenpeace.org